

YENİ AVRUPA BİRLİĞİ STRATEJİSİ

Avrupa Birliği üyeliğini Cumhuriyetimizin kurucu felsefesi doğrultusunda tarihi bir proje olarak kabul eden ÷lkemiz, çalışmalarını ve temaslarını sistemli ve yoğun bir Şekilde s÷rd÷rmektedir. T÷rkiye için önemli olan, bu s÷recin yarattığı ivme sayesinde her alanda ađdaŐ standartlara ulaŐılması ve vatandaŐlarımızın temel hak ve zg÷rl÷klerinin geliŐtirilmesidir. Bu anlayıŐtan hareketle, ÷lkemiz bir yandan yoğun siyasi ve diplomatik temaslar yoluyla m÷zakerelerin teknik tarafı ile ilgili olmayan bu siyasi engellerin aŐılmasına gayret göstermekte, bir yandan da m÷zakere ve reform s÷relerinin etkinliğini artırmak yolunda gayret göstermektedir.

T÷rkiye'nin Avrupa Birliği Katılım M÷zakereleri 3 Ekim 2005 tarihinde M÷zakere ereve Belgesi'nin kabul÷ ile baŐlamıŐtır. İlk tarama toplantısı 20 Ekim 2005'de "Bilim ve AraŐtırma" faslı için, son tarama toplantısı da 13 Ekim 2006'da "Yargı ve Temel Haklar" faslı için yapılmıştır. Böylelikle m÷zakerelere temel teşkil eden 33 faslın tamamında tarama s÷reci tamamlanmıŐtır.

2005 yılından beri s÷rd÷r÷lmekte olan AB Katılım M÷zakerelerinde bug÷ne kadar 12 fasıl açılmıŐ, 1 tanesi geçici olarak kapatılmıŐtır. Açılan fasılların kapatılabilmesi için yerine getirilmesi gereken kriterler vardır. Ayrıca, n÷m÷zdeki dönemde açılması söz konusu diğer fasıllar için de tamamlanması gereken çalışmalar mevcuttur.

Avrupa Birliği Genel Sekreterliği olarak, Katılım M÷zakereleri'ne n÷m÷zdeki dönemde daha fazla ivme kazandırılması, kamuoyunun bilgilendirilmesi ve farkındalığının ve desteğinin arttırılması amacını taŐıyan, T÷rkiye'nin çıkarlarını ve vatandaŐlarımızın yararını ön planda tutan temel anlayıŐımız çerçevesinde, Avrupa Birliği m÷zakere s÷recine dört platformda b÷t÷nc÷l bir yaklaŐım getiren yeni bir "Avrupa Birliği Stratejisi" hazırlanmıŐ ve Bakanlar Kurulumuza da 4 Ocak 2010 tarihinde sunulmuŐtur.

Yeni Strateji'nin dört platformuna ilişkin bilgiler aŐađıda sunulmaktadır:

Birinci platform:

Birinci platform, resmi müzakere sürecidir. Her Dönem BaŐkanlıđı zarfında fasılların açıldığı Hkmetlerarası Katılım Konferansları tertiplenerek bu sürecin devam etmesi, Türkiye'nin müzakere sürecinin katılım amaçlı olduğu üzerinde AB lkelerinin oybirliğinin teyidi açısından önem arz etmektedir.

Bu platformda,

- a) Müzakerelere açılabilmesi mümkün olan fasıllarla ilgili çalışmalar, müzakere pozisyon belgelerinin hazırlanması, mevcut tıkanıklıkların aŐılmasına yönelik kurumlararası çalıŐmaların koordinasyonu,
- b) AçılmıŐ fasıllardaki taahhtlerimizin ve strateji belgelerindeki unsurların yerine getirilmesi,
- c) AçılmıŐ fasıllarda mevcut kapanıŐ kriterleri ile ilgili taahhütlerin yerine getirilmesi yer alacaktır.

Bakanlık ve Kurumlarımızın AB den sorumlu MüsteŐar yardımcılarında oluŐan İzleme ve Yönlendirme Komitesi (IKUK) buradaki çalıŐmaların ana noktasını teşkil edecektir. IKUK toplantıları iki aylık aralarla ve Devlet Bakanı ve BaŐmüzakereci Sayın Egemen BađıŐ'ın başkanlığında gerçekleŐtirilecektir. Ayrıca IKUK altında "fasıl bazında" (FB-IKUK) daha kısıtlı katılımı gruplar da oluŐturulmuŐtur. FB-IKUK toplantıları AB Genel Sekreteri Büyükelçi Volkan Bozkır başkanlığında gerektiği sıklıkta ve ilgili Bakanlık ve Kurumların st düzey temsilcilerinin katılımıyla gerçekleŐtirilecektir.

İkinci Platform:

İkinci Platform'da fasılların açılıp açılmadığına, askıya alındığına veya bloke edildiğine bakılmaksızın Türkiye'nin daha önce kendi öncelikleri, takvimi ve zamanlaması ile ortaya koyduğu Müktesebata Uyum Programı (MUP) ve Ulusal Program (UP) planlamasını tekrar devreye koymasđ ve bunu canlandırması hedeflenmektedir.

Bu Şekilde,

- a) Türkiye, açılması olası birkaç fasıl yerine 35 fasıldan oluŐan bir platformda çalışmalarını sürdürecektir.
- b) Kamuoyu ve bürokraside var olan ve siyasete de yansımaları olan bıkkınlık önlenilecektir.
- c) Mevcut enerji, doğru ve olumlu bir Şekilde değerlendirilebilecek, sivil toplum, üniversiteler ve AB alanında çalıŐmaya hazır unsurlar yeniden gerektiği biçimde devreye sokulabilecektir.
- d) Türkiye'nin askıya alınmıŐ veya bloke edilmiŐ gerekçesiyle kendisi için çok büyük önemi haiz fasıllardaki (tarım, balıkçılık, ulaŐtırma, hizmetlerin ve malların serbest dolaŐımı gibi) çalışmalarını gerektiği Şekilde ve hızda sürdürememe durumu önlenmiŐ olacaktır.
- e) Avrupa Birliği fasılları açmaya karar verdiğinde, bu noktada Türkiye çok daha fazla ilerleme sađlamıŐ ve fasılın kapanabilme noktasına yaklaŐmıŐ olacaktır.
- f) Avrupa Birliğinin Türkiye için biçtiği süre ve hız tersine çevrilmiŐ olacak, kontrol Türkiye'de olacaktır.
- g) Türkiye'nin sıkıntı duyduğu konular daha ileriki bir tarihe bırakılabilecek, önem arz eden konular ise daha öncelikli olarak ele alınabilecektir.

Böylelikle Türkiye reform sürecinin kaderini kendi tercih ve öncelikleri doğrultusunda kendisi belirleyecektir. Bu çerçevede "2010 yılı Eylem Planı" ivedilikle yürürlüğe konulacaktır.

İKUK ve FB-İKUK toplantıları, İkinci Platformdaki çalıŐmaların da ana unsurunu teşkil edecektir.

Üçüncü Platform:

Üçüncü Platform ise, gerek ölkemizin demokratikleşmesi gerek Avrupa Birliği süreci açısından belirleyici olan siyasi kriterler alanındadır. Siyasi kriterler üye ve aday ölkeler için mutlak uyulması gereken unsurlardır. Sürekli yenilenen yapılarıyla siyasi kriterler ve siyasi reformlar en dinamik platformlardan birisidir.

AB'ye tam üyelik sürecimizin en önemli unsurlarından biri tabii olarak insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğü alanlarında yapılan siyasi reformlarımızdır. Kopenhag siyasi kriterlerinin uygulanmasına yönelik olarak 2002 yılından itibaren hızlandırılan çalışmalar, müzakerelerin açıldığı 3 Ekim 2005 tarihinden sonra da ciddi ve kesintisiz şekilde devam etmiştir.

Esasen, siyasi reformları salt AB üyelik sürecimiz açısından değerlendirmek doğru olmayacaktır. Siyasi kriterlere uyum devam eden bir süreçtir. AB'nin müzakere süreci ve üyelik bakımından temel unsurunu ve olmazsa olmazını teşkil eder. Siyasi reformlar alanında sağlanan ilerlemelerin, diğer reformların önünü açacağı da muhakkaktır. Ölkemizin çıkarları doğrultusunda ve demokrasi, özgürlükler, insan hakları ve hukukun üstünlüğü alanlarında halkımızın hak ettiği en üst seviyenin hayata geçirilebilmesi amacıyla, bu reformların her hal ve karda kesintisiz şekilde sürdürülmesi önem arz etmektedir. Bu reformlar sayesinde, bugünün Türkiye'si 10 yıl önceki Türkiye'den daha özgür, daha demokrat, daha istikrarlı, daha müreffeh, daha şeffaf ve daha itibarlı hale gelmiştir ve gelmeye devam edecektir.

Bu anlayış doğrultusunda 2003 yılında kurulan Reform İzleme Grubu (RİG) artık her iki ayda bir, Sayın Devlet Bakanı ve Başmüzakerecinin, İçişleri, Adalet ve Dışişleri Bakanlarımızın katılımıyla toplanmaktadır. Öte yandan, hem reformların yansımalarının ölkemizin farklı yerlerindeki yansımalarını doğrudan görebilmek, hem de halkımızı sürece ilişkin farkındalığını arttırmak amacıyla toplantıların Ankara dışında ölkemizin farklı köşelerinde yapılması kararı da alınmıştır. Bu çerçevede 16. toplantı Temmuz 2009'da Hatay'da, 17. toplantı Eylül 2009'da Trabzon'da ve 18. Toplantıda 19 Aralık 2009 tarihinde Ankara'da yapılmıştır.

Ayrıca, TBMM'nin çok yoğun gündeminde bütün bir kanunun kanunlaşma sürecinin alacağı zaman dikkate alındığında, ilgili kanunun reform süreci ile ilgili ve arzulanan sonucu elde etmeye yönelik maddelerinin eskiden olduğu gibi paketlerde toplanması düşünülmektedir. Bu anlayış içinde "Anayasa paketlerinin" dahi, gerekli uzlaşma sağlanabildiği takdirde, TBMM'ne sunulması düşünülebilecektir.

Ayrıca, Yüce Meclisimizin mevcut desteğinin geliştirilmesi ve sistematik hale getirilebilmesi amacıyla AB reformlarına yönelik olarak Meclisimize özel bir çalışma usulü önerilecektir. Nitekim, 19 Aralık 2009 tarihli son RİG toplantısında alınan önemli kararlar arasında yer alan, TBMM'nin ayda en az bir hafta AB müzakere süreci çerçevesinde gerekli olan yasalarla ilgili olarak toplanması hususu, Hükümetimize 4 Ocak 2010 tarihinde önerilmiştir.

Siyasi reformların daha etkin şekilde sürdürülmesi ve uygulamanın takip edilebilmesi amacıyla, 2000'li yılların başında gerçekleştirilen siyasi reform çalışmalarında çok önemli işlevler gören ilgili kurumlarımızın üst düzey bürokratlarından müteşekkil alt komitenin yeniden canlandırılmasına karar verilmiştir. Bu çerçevede, Reform İzleme Grubu gündemine getirilecek konuları belirleyip olgunlaştırarak Sayın Bakanların talimat ve onaylarına sunmak, RİG'de alınan kararları izlemek ve RİG gündemine bağlı kalmaksızın yeni yasa ve uygulama önerilerinde bulunmak üzere RİG bünyesinde bir "Siyasi İşler Alt Komitesi" (SİYAK) kurulmuştur.

SİYAK'ın ABGS'nin koordinasyonunda; Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Başbakanlık üst düzey yetkilileri ile Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Cemil Çiçek'in Temsilcisi ve İnsan Hakları Başkanı'nın katılımıyla toplanmasına karar verilmiştir. SİYAK toplantılarına, gündeme göre ve ihtiyaç duyulması halinde diğer ilgili kurumlar da davet edilebilecektir. SİYAK toplantılarının iki RİG toplantısı arasında en az bir kere, gerekli durumlarda ise daha sık aralıklarla gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

SİYAK sadece RİG gündemine yönelik çalışmayacak, bizzat reform paketleri hazırlama çalışmalarını da yürütecektir. Bu görevi de, diğer iki platformda olduğu gibi konu bazında oluşturulacak ve sık sık toplanacak alt çalışma grupları vasıtasıyla gerçekleştirecektir. Nitekim, SİYAK'ın 25 Aralık 2009 tarihinde yapılan ilk toplantısında, "Yargı ve Temel Haklar" (23) faslı ile "Adalet, Özgürlük, Güvenlik" (24) faslı konuları ile ilgilenecek iki Alt Çalışma Grubu kurulması kararlaştırılmıştır. İlgili ABGS Genel Sekreter Yardımcıları başkanlığında toplanacak Alt Çalışma Grupları, yukarıda bahse konu fasılları ilgilendiren konulardaki çalışmalarını SİYAK'a sunacaklardır.

Dördüncü platform:

Strateji'nin Dördüncü Platformu diğer üç platformu destekleyecek iletiŐim stratejisidir. Uzun bir süredir yeterince devreye sokulmamıŐ olan iletiŐim boyutu, kamuoyu desteğinin azalmasının altında yatan önemli nedenlerden birini teşkil etmektedir. Bu amaçla, Türkiye'yi Avrupa'ya, Avrupa'yı da Türkiye'ye anlatmayı hedefleyen kapsamlı, tek ve esnek bir Avrupa Birliği İletiŐim Stratejisi (ABİS) Çerçeve Taslağı hazırlanmıŐtır. ABİS Çerçeve Taslağı, ilgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum ve düşünce kuruluşları ve medyanın görüşleri doğrultusunda güncellenmektedir. Stratejinin Türkiye'yi hedefleyen boyutunda Anadolu'da yeniden bir AB heyecanı baŐlatıp kamuoyu desteğini yükseltmeyi ve toplumun tüm kesimlerini sürece dâhil etmeyi hedefliyoruz.

Bu çerçevede, 81 ilimizde bir Vali Yardımcısının AB temas noktası olarak görevlendirilmesi, Kaymakamlarımızın AB projeleri hakkında daha yoğun bir şekilde eğitilmesi, Türkiye'nin çeŐitli illerinde, üniversitelerimizin, barolarımızın, odalarımızın, derneklerimizin ve sivil toplum kuruluşlarımızın katılacağı toplantılar tertiplenerek, AB sürecinin çeŐitli açılardan tartıŐılması planlanmaktadır.

İletiŐim Stratejisi, bir takım ülkelerin Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine yönelik Avrupa kamuoyunu etkileyen olumsuz tezleri ve söylemlerine karşı önemli bir araç olacaktır. Türkiye'nin ve Avrupa Birliği'nin karşılıklı yararlarından hareketle "kazan-kazan iliŐkisi" söylemi özellikle vurgulanacaktır. İletiŐimin dıŐ ayağı çerçevesinde Avrupa Birliği'nde Türkiye'nin üyeliğine kuŐkuyla yaklaŐan kesimlere yönelik olarak öncelikle kuŐkuların en yüksek olduğu beŐ ülkeyi (Almanya, Avusturya, Danimarka, Fransa ve Hollanda) hedefleyen bir iletiŐim çalıŐması öngörülmektedir.

Sürekli olarak güncelleŐtirilecek ABİS'i ilgili tüm kamu ve özel iletiŐim aktörlerinin benimsemesi, sahiplenmesi ve bu çerçevede kendi alanında katkılarda bulunması iletiŐim stratejimizin başarısı bakımından çok önemlidir.

Kamu ve sivil toplumun birlikte yürüteceği ABİS'in, sağlanacak bütçe olanakları doğrultusunda, 2010 yılı itibarıyla uygulamasına baŐlanması öngörülmektedir.